

Datum
2023-11-22

Diariernr
KST 2023/309

Ert datum
2023-09-19

Ert diariernr
Fi 2023/02374

Finansdepartementet

En utvecklad arbetsgivardeklaration – åtgärder mot missbruk av välfärdssystemen (SOU 2023:47)

Kammarrätten har följande synpunkter att lämna på förslaget.

Att minska de felaktiga utbetalningarna och att återkräva det som har betalats ut felaktigt är viktigt eftersom legitimiteten för, och tilltron till, de offentliga trygghetssystemen är beroende av att pengar inte betalas ut felaktigt. Enligt kammarrätten är det dock rimligt att anta att den höjda ambitionsnivån inom området felaktiga utbetalningar och välfärdsfusk kommer att leda till en tydlig ökning av antalet mål hos förvaltningsdomstolarna. Kammarrätten vill därför framhålla att konsekvenserna för domstolarna av de förslag som lämnas i det nu aktuella betänkandet inte bör bedömas utan beaktande av konsekvenserna av andra förslag och åtgärder som syftar till att minska de felaktiga utbetalningarna från det allmänna genom exempelvis indragning av förmåner och återkrav (se t.ex. prop. 2022/23:34 Utbetalningsmyndigheten och dir. 2023:22 Förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter). Flertalet myndigheter som betalar ut ersättningar och stöd från det allmänna har under de senaste åren dessutom byggt ut, effektiviserat och satsat mer resurser på sina kontroll- och återkravsverksamheter. Detta behöver beaktas när de ekonomiska ramarna för domstolarna fastställs.

5.2.7. Särskild anteckning

För det fall Skatteverket i ett beskattningsbeslut frångår en uppgift om en betalningsmottagare som lämnats i en arbetsgivardeklaration ska Skatteverket enligt förslaget få markera detta i beskattningsdatabasen genom en särskild anteckning i anslutning till uppgiften. Kammarrätten anser att syftet med detta framstår som befogat, men saknar överväganden gällande den förvaltningsrättsliga innebörden av att introducera en s.k. särskild anteckning.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Det kan vidare ifrågasättas om det inte finns bättre sätt att säkerställa att myndigheter och arbetslöshetskassor får del av de av Skatteverkets beslut som innebär att uppgift på individnivå frångåtts, särskilt då den föreslagna bestämmelsen endast utgör en möjlighet och inte en skyldighet för Skatteverket.

8.12 Informationsskyldighet

Det föreslås en ny bestämmelse i 110 kap. 31 b § socialförsäkringsbalken. Bestämmelsen innebär att den som i samband med en arbetsgivardeklaration har lämnat uppgift om en betalningsmottagare när det gäller om redovisad ersättning har påverkats av frånvaro av skäl som kan ge rätt till föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning, ska informera den som uppgifterna avser om de uppgifter som lämnats. Kammarrätten ifrågasätter om det utifrån systematiken i socialförsäkringsbalken är lämpligt att en bestämmelse om informations-skyldighet för arbetsgivare gentemot anställda placeras i 110 kapitlet eftersom det kapitlet i övrigt rör det allmännas handläggning av ärenden.

10.7.3 Sekretess

Utredningen föreslår en kompletterande sekretessbestämmelse med ett rakt skaderekvisit för en uppgift om frånvaro som inte är hänförlig till ett ärende. Kammarrätten tolkar det som att uppgifterna som skulle kunna omfattas av den föreslagna bestämmelsen är en typ av överskottsinformation i Försäkringskassans verksamhet. Eftersom offentlighetsintresset därmed bör vara mer begränsat än om uppgifterna förekommer i ett ärende som innefattar myndighetsutövning mot enskild bör ett starkare sekretesskydd kunna övervägas för uppgifterna.

12. Konsekvensanalys

Utredningen konstaterar att det inte är möjligt att bedöma hur stor minskning av de felaktiga betalningarna som förslagen kan leda till (s. 303). Senare konstateras att förslagen bl.a. kan leda till att fler återkrav av förmåner beslutas vilket kan medföra en ökning av antal överklaganden till förvaltningsdomstolarna, men att det enligt utredningen rör sig om en mindre ökning av antal ärenden och mål (s. 306). Kammarrätten anser att slutsatserna är något motstridiga och att det inte är sannolikt att ökade kostnader kommer kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Kammarrätten anser vidare att utredningens slutsats om att ärenden om t.ex. återkrav i allmänhet inte kan anses vara särskilt omfattande eller komplicerade är direkt felaktig.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättslagmannen Mikael Westberg.
Kammarrättsfiskalen Johan Lindberg har varit föredragande.

Mikael Westberg

Johan Lindberg

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå